

Projektas

LIETUVOS RESPUBLIKOS
VALSTYBĖS GARANTUOJAMOS TEISINĖS PAGALBOS ĮSTATYMO NR. VIII-1591 2,
4, 6, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 19, 23, 24, 27¹
IR 29 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

2020 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 2 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Antrinės valstybės garantuojamos teisinės pagalbos koordinatorius baudžiamosiose bylose (toliau – koordinatorius) – Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos paskirtas asmuo, padedantis organizuoti antrinės teisinės pagalbos teikimą baudžiamosiose bylose.“

2. Pakeisti 2 straipsnio 6 dalį ir ją išdėstyti taip:

„6. Pirminė valstybės garantuojama teisinė pagalba (toliau – pirminė teisinė pagalba) – šio įstatymo nustatyta tvarka teikiama teisinė informacija, teisinės konsultacijos ir valstybės ir savivaldybių institucijoms skirtų dokumentų rengimas. Pirminė teisinė pagalba apima šio įstatymo 15 straipsnio 7 dalyje nurodytų procesinių dokumentų parengimą, taip pat patarimus dėl ginčo sprendimo ne teismo tvarka, veiksmus dėl taikaus ginčo išsprendimo ir taikos sutarties parengimą, bet neapima mokesčių administratoriui teikiamų deklaracijų pildymo.“

2 straipsnis. 4 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 4 straipsnio 4 punktą ir jį išdėstyti taip:

„4) kai antrinė teisinė pagalba teikiama ilgiau kaip metus, kasmet nuo sprendimo suteikti antrinę teisinę pagalbą priėmimo dienos pateikti šį sprendimą priėmusiai institucijai Lietuvos Respublikos teisingumo ministro nustatytos formos metinę asmens pajamų ir asmens (šeimos) turto deklaraciją antrinei teisei pagalbai gauti (toliau – deklaracija antrinei teisei pagalbai gauti). Ši deklaracija turi būti pateikta ne vėliau kaip praėjus 5 darbo dienoms nuo metų pabaigos;“.

3 straipsnis. 6 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 6 straipsnio 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

„1) nustato asmens (šeimos) turto ir asmens pajamų lygius antrinei teisei pagalbai gauti (toliau – turto ir pajamų lygiai);“.

4 straipsnis. 9 straipsnio pakeitimas

1. Pripažinti netekusiu galios 9 straipsnio 3 dalies 5 punktą.

2. Pakeisti 9 straipsnio 3 dalies 8 punktą ir jį išdėstyti taip:

„8) moka užmokesť už suteiktą pirminę teisinę pagalbą, kai šio įstatymo 15 straipsnio 9 dalyje nurodytu atveju tarnyba organizuoja pirminės teisinės pagalbos teikimą, už antrinę teisinę pagalbą ir mediaciją;“.

5 straipsnis. 11 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 11 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Antrinę teisinę pagalbą turi teisę gauti:

1) Lietuvos Respublikos piliečiai, kitų Europos Sąjungos valstybių narių piliečiai, taip pat kiti Lietuvos Respublikoje bei kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse teisėtai gyvenantys fiziniai asmenys, kurių asmens (šeimos) turtas ir metinės asmens pajamos neviršija Vyriausybės nustatytų turto ir pajamų lygių;

2) Lietuvos Respublikos piliečiai, kitų Europos Sąjungos valstybių narių piliečiai, taip pat kiti Lietuvos Respublikoje bei kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse teisėtai gyvenantys fiziniai asmenys, nurodyti šio įstatymo 12 straipsnyje;

3) kiti Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse ir tiesiogiai taikomuose Europos Sąjungos teisės aktuose nurodyti asmenys, kurių asmens (šeimos) turtas ir metinės asmens pajamos neviršija Vyriausybės nustatytų turto ir pajamų lygių arba kurie nurodyti šio įstatymo 12 straipsnyje.“

2. Papildyti 11 straipsnio 7 dalį 16 punktu:

„16) pareiškėjui teisinė pagalba yra reikalinga fizinio asmens bankroto byloje.“

3. Pakeisti 11 straipsnio 10 dalį ir ją išdėstyti taip:

„10. Tarnyba turi teisę išimtiniais atvejais, atsižvelgdama į šio straipsnio 11 dalyje nurodytą pareiškėjo prašymą ir įvertinusi konkretaus pareiškėjo individualią situaciją, suteikti antrinę teisinę pagalbą, nepaisydama to, kad asmens (šeimos) turtas viršija Vyriausybės nustatytus asmens (šeimos) turto lygius arba yra šio straipsnio 7 dalies 3, 4, 5, 11, 15 ir 16 punktuose nustatyti antrinės teisinės pagalbos neteikimo pagrindai.“

4. Pakeisti 11 straipsnio 11 dalį ir ją išdėstyti taip:

„11. Kai asmens (šeimos) turtas viršija Vyriausybės nustatytus asmens (šeimos) turto lygius arba kai tarnyba, vadovaudamasi šio straipsnio 7 dalies 3, 4, 5, 11, 15 ir 16 punktais, priima sprendimą atsisakyti teikti antrinę teisinę pagalbą, pareiškėjas turi teisę kreiptis į tarnybą su motyvuotu rašytiniu prašymu dėl savo individualios situacijos papildomo įvertinimo ir pateikti šį prašymą pagrindžiančius dokumentus ir (ar) informaciją. Individuali pareiškėjo situacija vertinama atsižvelgiant į gyvenimo lygį ir pareiškėjo turtinę padėtį, galimybes veiksmingai savarankiškai sau atstovauti, išlaidas advokato pagalbai, bylos, kurioje prašoma suteikti antrinę teisinę pagalbą, sudėtingumą ir turtinių reikalavimų (turtinių interesų) dydį, pareiškėjo procesinę padėtį byloje ir galimus neigiamus padarinius pareiškėjui. Šiuo atveju tarnyba sprendimą priima teisingumo ministro nustatyta tvarka.“

6 straipsnis. 12 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 12 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„12 straipsnis. Asmenys, turintys teisę gauti antrinę teisinę pagalbą neatsižvelgiant į asmens (šeimos) turtą ir asmens pajamas

Teisę gauti antrinę teisinę pagalbą, neatsižvelgiant į Vyriausybės nustatytus turto ir pajamų lygius, turi:

1) asmenys, kurie turi teisę gauti teisinę pagalbą nagrinėjant baudžiamąsias bylas pagal Baudžiamojo proceso kodekso 51 straipsnį. Pagal šį punktą paskirtos antrinės teisinės pagalbos išlaidos dėl gynėjo būtino dalyvavimo išieškomos į valstybės biudžetą Baudžiamojo proceso kodekso nustatyta tvarka, atsižvelgiant į kaltinamojo turtinę padėtį;

2) nukentėjusieji nuo teroristinių, prekybos žmonėmis, smurto artimoje aplinkoje nusikalstamų veikų, nusikalstamų veikų žmogaus seksualinio apsisprendimo laisvei ir neliečiamumui, organizuotos grupės ar nusikalstamo susivienijimo padarytų nusikalstamų veikų, taip pat kai nusikalstama veika padaryta siekiant išreikšti neapykantą nukentėjusiajam dėl amžiaus, lyties, seksualinės orientacijos, neįgalumo, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų;

3) kiti, negu nurodyta šio straipsnio 2 punkte, nukentėjusieji dėl nusikalstamų veikų atsiradusios žalos atlyginimo byloje, įskaitant atvejus, kai žalos atlyginimo klausimas yra sprendžiamas baudžiamojoje byloje;

4) asmenys, veikiantys kaip viešieji subjektai Reglamento (EB) Nr. 4/2009 64 straipsnyje nurodytais tikslais ir aplinkybėmis;

5) asmenys, išlaikomi stacionariose socialinės globos įstaigose;

6) asmenys, kuriems nustatytas sunkus neįgalumo lygis arba kurie yra pripažinti nedarbingais, arba sukakę senatvės pensijos amžių, kuriems teisės aktų nustatyta tvarka yra nustatytas didelių specialiųjų poreikių lygis, taip pat šių asmenų globėjai (rūpintojai), kai valstybės garantuojama teisinė pagalba reikalinga globotinio (rūpintinio) teisėms ir interesams atstovauti bei ginti;

7) asmenys, pateikę įrodymus, kad dėl objektyvių priežasčių negali disponuoti savo (šeimos) turtu ir lėšomis ir dėl to jų asmens (šeimos) turtas ir asmens metinės pajamos, kuriais jie gali laisvai disponuoti, neviršija Vyriausybės nustatytų turto ir pajamų lygių;

8) asmenys, kai sprendžiami jų priverstinio hospitalizavimo ir gydymo, priverstinio hospitalizavimo ir gydymo pratęsimo klausimai pagal Lietuvos Respublikos psichikos sveikatos priežiūros įstatymą, taip pat asmenys, kuriems taikomas būtinasis hospitalizavimas ir (ar) būtinasis izoliavimas, pratęsiamas būtinasis hospitalizavimas ir (ar) būtinasis izoliavimas pagal Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymą, ir jų globėjai (rūpintojai), kai valstybės garantuojama teisinė pagalba reikalinga globotinio (rūpintinio) teisėms ir interesams atstovauti;

9) skolininkai vykdymo procese, kai išieškoma iš paskutinio gyvenamojo būsto, kuriame jie gyvena;

10) nepilnamečių vaikų, kai sprendžiamas jų išskeldinimo klausimas, tėvai ar kiti atstovai pagal įstatymą;

11) nepilnamečiai vaikai, kai įstatymų nustatytais atvejais savarankiškai kreipiasi į teismą dėl savo teisių ar įstatymų saugomų interesų gynimo, išskyrus įstatymų nustatyta tvarka sudariusius santuoką ar teismo pripažintus visiškai veiksniais (emancipuotais);

12) nepilnamečiai vaikai, nukentėję nuo nusikalstamų veikų žmogaus sveikatai, laisvei, seksualinio apsisprendimo laisvei ir neliečiamumui, vaikui ir šeimai, dorovei ir kitose baudžiamosiose bylose, kai ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro motyvuotu nutarimu ar teismo motyvuota nutartimi pripažinta, kad įgalotojo atstovo dalyvavimas būtinas;

13) asmenys, kuriuos prašoma pripažinti neveiksniais tam tikroje srityje bylose dėl fizinio asmens pripažinimo neveiksniu tam tikroje srityje, taip pat neveiksniais tam tikroje srityje pripažinti asmenys bylose dėl globos, bylose dėl teismo sprendimo, kuriuo asmuo pripažintas neveiksniu tam tikroje srityje, peržiūrėjimo ir neveiksniu tam tikroje srityje pripažinto asmens pripažinimo veiksniu ar ribotai veiksniu, taip pat neveiksniais tam tikroje srityje pripažintų asmenų globėjai bylose dėl teismo sprendimo, kuriuo asmuo pripažintas neveiksniu tam tikroje srityje, peržiūrėjimo ir neveiksniu tam tikroje srityje pripažinto asmens pripažinimo veiksniu ar ribotai veiksniu;

14) asmenys bylose dėl gimimo registravimo;

15) asmenys bylose dėl neteisėtai išvežto ar laikomo vaiko grąžinimo pagal 1980 m. spalio 25 d. Hagos konvenciją dėl tarptautinio vaikų grobimo civilinių aspektų (toliau – Hagos konvencija);

16) vaiko tėvai, dėl kurių valdžios apribojimo ar jo panaikinimo sprendžia teismas, taip pat vaiko tėvai ar kiti jo atstovai pagal įstatymą, kai teismas nagrinėja bylą dėl leidimo paimti iš jų vaiką;

17) įvaikintojas (įvaikintojai) ar vaiko globėjas (rūpintojas), kompetentingai valstybės institucijai pateikęs prašymą dėl įvaikinimo ar nuolatinės globos (rūpybos) ir turintis šios institucijos patvirtinimą dėl tinkamumo tapti tėviu (tėviais) ar vaiko globėju (rūpintoju), arba įvaikintojas (įvaikintojai) ar vaiko globėjas (rūpintojas), kurio prašymą dėl įvaikinimo ar nuolatinės globos (rūpybos) nagrinėja teismas;

18) asmenys, Lietuvos Respublikos pranešėjų apsaugos įstatymo (toliau – Pranešėjų apsaugos įstatymas) nustatyta tvarka pripažinti pranešėjais, ar jų šeimos nariai bylose, susijusiose su šių asmenų interesų apsauga pagal Pranešėjų apsaugos įstatymą;

19) kiti asmenys Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse numatytais atvejais.“

7 straipsnis. 13 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 13 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Šio įstatymo 12 straipsnio 4 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo dokumentai, pagrindžiantys, kad Reglamento (EB) Nr. 4/2009 64 straipsnyje nurodytas viešasis subjektas veikia vietoj asmens, kuriam privaloma mokėti išlaikymo išmokas, arba dokumentai, pagrindžiantys, kad viešajam subjektui privaloma grąžinti vietoj išlaikymo išmokėtas išmokas.“

2. Pakeisti 13 straipsnio 7 dalį ir ją išdėstyti taip:

„7. Šio įstatymo 12 straipsnio 7 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo turto arešto aktas ir (ar) kiti dokumentai, patvirtinantys objektyvias priežastis, dėl kurių asmuo negali disponuoti savo (šeimos) turtu ir lėšomis, ir deklaracija antrinei teisei pagalbai gauti.“

3. Pripažinti netekusia galios 13 straipsnio 18 dalį.

4. Pakeisti 13 straipsnio 19 dalį ir ją išdėstyti taip:

„19. Šio įstatymo 12 straipsnio 19 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo dokumentai, nurodyti Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse.“

5. Pakeisti 13 straipsnio 20 dalį ir ją išdėstyti taip:

„20. Šio straipsnio 1, 7, 9 ir 11 dalyse nurodytus dokumentus antrinę teisinę pagalbą norintis gauti asmuo privalo pateikti tarnybai tik tais atvejais, kai šiuose dokumentuose pateiktos informacijos, įrodančios asmens teisę gauti antrinę teisinę pagalbą, tarnyba negali gauti naudodamasi valstybės registrais ir kitomis valstybės informacinėmis sistemomis.“

8 straipsnis. 14 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 14 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Šio įstatymo 11 straipsnio 2 dalies 1 punkte nurodytiems asmenims, atsižvelgiant į asmens (šeimos) turtą ir asmens pajamas, valstybė garantuoja ir apmoka antrinės teisinės pagalbos išlaidas tokiomis dalimis:

1) 100 procentų, – jeigu nustatomas pirmasis turto ir pajamų lygis;

2) 50 procentų, – jeigu nustatomas antrasis turto ir pajamų lygis.“

2. Pakeisti 14 straipsnio 6 dalį ir ją išdėstyti taip:

„6. Šio įstatymo 12 straipsnyje nurodytiems asmenims, neatsižvelgiant į asmens (šeimos) turtą ir asmens pajamas, valstybė garantuoja ir apmoka 100 procentų antrinės teisinės pagalbos išlaidų. Kai šio įstatymo 12 straipsnio 7 punkte nurodytų asmenų (šeimos) turtas ir asmens pajamos, kuriais jie gali laisvai disponuoti, atitinka antrąjį turto ir pajamų lygį, valstybė garantuoja ir apmoka 50 procentų antrinės teisinės pagalbos išlaidų. Šio įstatymo 12 straipsnio 15 punkte nurodyti fiziniai asmenys, pasibaigus bylos nagrinėjimui, šio įstatymo nustatytais atvejais privalo į valstybės biudžetą grąžinti suteiktos antrinės teisinės pagalbos išlaidas ar jų dalį.“

3. Pakeisti 14 straipsnio 7 dalį ir ją išdėstyti taip:

„7. Pareiškėjui, kurio turtas ir pajamos atitinka pirmąjį turto ir pajamų lygį arba kuris turi teisę gauti antrinę teisinę pagalbą pagal šio įstatymo 12 straipsnio 2, 3, 5–18 punktus ir kuriam pagal tarnybos sprendimus antrinė teisinė pagalba jau yra teikiama vienoje byloje, už antrinės teisinės pagalbos teikimą kitose bylose valstybė garantuoja ir apmoka 30 procentų antrinės teisinės pagalbos išlaidų.“

4. Pakeisti 14 straipsnio 8 dalį ir ją išdėstyti taip:

„8. Pareiškėjui, kurio turtas ir pajamos atitinka antrąjį turto ir pajamų lygį ir kuriam pagal tarnybos sprendimus antrinė teisinė pagalba jau yra teikiama vienoje byloje, už antrinės teisinės

pagalbos teikimą kitose bylose valstybė garantuoja ir apmoka 15 procentų antrinės teisinės pagalbos išlaidų.“

9 straipsnis. 15 straipsnio pakeitimas

1. Papildyti 15 straipsnį nauja 7 dalimi:

„7. Pirminę teisinę pagalbą teikiantys asmenys rengia prašymą dėl santuokos nutraukimo abiejų sutuoktinių bendru sutikimu, sutartį dėl santuokos nutraukimo teisinių pasekmių, pareiškimą dėl teismo įsakymo išdavimo, prašymą dėl teismo leidimo parduoti ar įkeisti nekilnojamąjį turtą išdavimo ir prašymą dėl teismo leidimo priimti palikimą išdavimo.“

2. Buvusias 15 straipsnio 7–11 dalis laikyti atitinkamai 8–12 dalimis.

3. Pakeisti 15 straipsnio 11 dalį ir ją išdėstyti taip:

„11. Pirminės teisinės pagalbos apskaitą tvarko ją teikiantys subjektai nurodydami pareiškėjų vardus, pavardes, gyvenamąją vietą, klausimą, kuriuo buvo suteikta pirminė teisinė pagalba, pirminės teisinės pagalbos teikimo trukmę. Jeigu asmuo kreipėsi į savivaldybės vykdomąją instituciją žodžiu, jis turi pasirašyti pirminės teisinės pagalbos apskaitos žurnale.“

10 straipsnis. 16 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 16 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Viešosios įstaigos, sudariusios sutartis dėl pirminės teisinės pagalbos teikimo su savivaldybės institucija ar tarnyba, kai šio įstatymo 15 straipsnio 9 dalyje nurodytu atveju tarnyba organizuoja pirminės teisinės pagalbos teikimą, turi teisę pagal šį įstatymą teikti pirminę teisinę pagalbą.“

11 straipsnis. 18 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 18 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Sprendimus dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo priima tarnyba ne vėliau kaip per 7 darbo dienas nuo šio straipsnio 1 dalyje nurodytų dokumentų ir šio įstatymo 11 straipsnio 9 dalyje nurodytos advokato išvados arba šio straipsnio 14 dalyje nurodytos informacijos gavimo dienos, išskyrus tuos atvejus, kai, atsižvelgiant į pareiškėjo interesus, sprendimas dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo turi būti priimtas skubiai. Šiuo atveju sprendimas priimamas nedelsiant, bet ne vėliau kaip iki proceso veiksmų atlikimo dienos. Apie priimtą sprendimą dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo tarnyba nedelsdama raštu praneša pareiškėjui ir advokatui. Jeigu pareiškėjas nepateikė visų šio straipsnio 1 dalyje nurodytų dokumentų, reikalingų sprendimui dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo priimti, tarnyba ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo suteikti antrinę teisinę pagalbą gavimo dienos praneša pareiškėjui apie būtinybę per tarnybos nustatytą terminą, kuris turi būti ne trumpesnis kaip 5 darbo dienos, pateikti trūkstamus dokumentus. Jeigu sprendimas, atsižvelgiant į pareiškėjo interesus, turi būti priimtas skubiai, tarnyba gali nustatyti trumpesnę kaip 5 darbo dienų terminą trūkstamiems dokumentams pateikti. Tarnybos sprendimai gali būti skundžiami Lietuvos administracinių ginčų komisijai arba teismui Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.“

2. Pakeisti 18 straipsnio 4 dalies 7 punktą ir jį išdėstyti taip:

„7) nustatytas pareiškėjo turto ir pajamų lygis, kai antrinė teisinė pagalba pareiškėjui teikiama šio įstatymo 11 straipsnio 2 dalies 1 punkte ir 12 straipsnio 7 punkte nurodytiems pareiškėjams;“.

3. Pakeisti 18 straipsnio 4 dalies 10 punktą ir jį išdėstyti taip:

„10) sprendimo galiojimo laikas, kai asmuo turi teisę į antrinę teisinę pagalbą pagal šio įstatymo 11 straipsnio 2 dalies 1 punktą;“.

4. Pakeisti 18 straipsnio 13 dalį ir ją išdėstyti taip:

„13. Kai šio įstatymo 12 straipsnio 7 punkte nurodyto pareiškėjo turtinė padėtis pasikeičia taip, kad jo (šėimos) turimas turtas ir asmens pajamos arba jo (šėimos) turtas ir asmens pajamos,

kuriais jis gali laisvai disponuoti, nebeatitinka anksčiau nustatyto turto ir pajamų lygio, bet atitinka kitą turto ir pajamų lygį, šis pareiškėjas nedelsdamas turi apie tai pranešti tarnybai ir pateikti naują deklaraciją antrinei teisinei pagalbai gauti. Šiuo atveju tarnyba nustato kitą valstybės garantuojamos ir apmokamos antrinės teisinės pagalbos išlaidų dalį.“

12 straipsnis. 19 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 19 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„19 straipsnis. Antrinės teisinės pagalbos teikimo ypatumai, kai pareiškėjas apmoka nustatytą antrinės teisinės pagalbos išlaidų dalį

1. Prašyme suteikti antrinę teisinę pagalbą turi būti nurodytas pareiškėjo sutikimas apmokėti antrinės teisinės pagalbos išlaidas, jeigu būtų nustatyta, kad pagal šį įstatymą jis turi apmokėti 50, 70 arba 85 procentus antrinės teisinės pagalbos išlaidų. Kai prašymą padeda užpildyti ar užpildo valstybės garantuojamą teisinę pagalbą teikiantys asmenys, pareiškėjui turi būti išaiškinta jo pareiga šio įstatymo nustatyta tvarka apmokėti 50, 70 arba 85 procentus antrinės teisinės pagalbos išlaidų ir jis turi būti supažindintas su galima preliminarine išlaidų suma, apskaičiuojama teisingumo ministro nustatyta tvarka.

2. Pareiškėjas apmoka 50, 70 arba 85 procentus teisingumo ministro nustatyta tvarka apskaičiuotų antrinės teisinės pagalbos išlaidų, susijusių su gynyba ir atstovavimu bylose, gavęs tarnybos pranešimą. Tarnyba pranešime pareiškėjui nurodo mokėtiną antrinės teisinės pagalbos išlaidų sumą, sąskaitą, į kurią jis turi šią sumą sumokėti, ir mokėjimo terminą. Jeigu pareiškėjas šių išlaidų neapmoka, jos išieškomos įstatymų nustatyta tvarka. Pareiškėjo motyvuotu prašymu tarnyba priima sprendimą dėl mokėtinios antrinės teisinės pagalbos išlaidų sumos išdėstymo dalimis.

3. Pareiškėjas, turintis apmokėti 50, 70 arba 85 procentus antrinės teisinės pagalbos išlaidų, turi apmokėti ir 50, 70 arba 85 procentus kitų bylinėjimosi išlaidų (išlaidų, susijusių su bylos nagrinėjimu, ir proceso išlaidų) laikydamasis proceso įstatymų nustatytų terminų ir tvarkos.“

13 straipsnis. 23 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 23 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„23 straipsnis. Antrinės teisinės pagalbos teikimo nutraukimas

1. Antrinės teisinės pagalbos teikimas nutraukiamas, jeigu:

1) paaiškėja, kad asmuo, kuriam teikiama antrinė teisinė pagalba, neturi teisės gauti antrinę teisinę pagalbą;

2) asmuo, siekdamas gauti antrinę teisinę pagalbą, pateikė informaciją apie ginčo ar bylos esmę, savo (šeimos) turtą ar savo pajamas, žinodamas, kad ši informacija neteisinga;

3) pasikeičia aplinkybės, kurių pagrindu asmuo buvo priskirtas prie šio įstatymo 11 straipsnio 2 dalyje nurodytų asmenų;

4) pasikeičia asmens turto ir pajamų lygis ir asmuo netenka teisės gauti antrinę teisinę pagalbą pagal šį įstatymą, įskaitant šio įstatymo 12 straipsnio 7 punkte nurodytą atvejį;

5) pareiškėjas piktnaudžiauja valstybės garantuojama teisine pagalba, savo materialiosiomis ar procesinėmis teisėmis arba reikalauja iš advokato įgyvendinti arba apginti teises neleistiniais būdais;

6) pasikeitus aplinkybėms nustatoma, kad antrinės teisinės pagalbos galimos išlaidos viršytų pareiškėjo turtinių reikalavimų (turtinių interesų) dydį arba kad jis pats savarankiškai, be advokato pagalbos, gali įgyvendinti arba apginti savo teises ar įstatymų saugomus interesus;

7) pareiškėjas pateikia prašymą nutraukti antrinės teisinės pagalbos teikimą;

8) atstovavimas byloje yra neperspektyvus;

9) asmuo, kuriam teikiama antrinė teisinė pagalba, nebendradarbiauja su tarnyba arba antrinę teisinę pagalbą teikiančiu advokatu;

10) pareiškėjas nesutinka apmokėti nustatytą antrinės teisinės pagalbos išlaidų dalį;

11) priėmus sprendimą suteikti antrinę teisinę pagalbą, ginčas buvo spręstas šio įstatymo nustatyta tvarka mediacijos būdu ir sudaryta taikos sutartis, tačiau pareiškėjas nesutinka ją pateikti tvirtinti teismui;

12) pareiškėjas miršta.

2. Antrinę teisinę pagalbą teikiantis advokatas privalo nedelsdamas pranešti tarnybai arba ikiteisminio tyrimo pareigūnui, prokurorui ar teismui (kai gynėjo dalyvavimas būtinas pagal Baudžiamojo proceso kodekso 51 straipsnį) apie paaiškęusias šio straipsnio 1 dalies 5, 8, 9 ir 12 punktuose nurodytas aplinkybes, kurios yra pagrindas spręsti dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo nutraukimo.

3. Sprendimą nutraukti antrinės teisinės pagalbos teikimą priima tarnyba arba ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras ar teismas (kai gynėjo dalyvavimas būtinas pagal Baudžiamojo proceso kodekso 51 straipsnį). Jeigu pareiškėjas pagal tarnybos sprendimą turi apmokėti 50, 70 arba 85 procentus antrinės teisinės pagalbos išlaidų, sprendime nutraukti antrinės teisinės pagalbos teikimą nurodoma mokėtina antrinės teisinės pagalbos išlaidų suma, sąskaita, į kurią ši suma turi būti sumokėta, ir mokėjimo terminas. Ši suma turi būti sumokėta per šio įstatymo 19 straipsnio 2 dalyje nurodytą terminą. Tarnybos sprendimas nutraukti antrinės teisinės pagalbos teikimą gali būti skundžiamas Lietuvos administracinių ginčų komisijai arba teismui Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

4. Asmuo, kuriam teikiama antrinė teisinė pagalba, ir ją teikiantis advokatas privalo nedelsdami teismui pateikti tarnybos sprendimą nutraukti antrinės teisinės pagalbos teikimą arba sprendimą dėl valstybės garantuojamos ir apmokamos antrinės teisinės pagalbos išlaidų dalies pakeitimo, kai nustatomas kitas turto ir pajamų lygis. Šios pareigos neatliekantys asmenys turi padengti dėl jos neatlikimo arba netinkamo atlikimo atsiradusius nuostolius.“

14 straipsnis. 24 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 24 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„24 straipsnis. Antrinės teisinės pagalbos išlaidų išieškojimas ir grąžinimas

1. Jeigu antrinės teisinės pagalbos teikimas buvo nutrauktas dėl šio įstatymo 23 straipsnio 1 dalies 1, 2, 5 ir 9 punktuose nurodytų priežasčių, antrinės teisinės pagalbos išlaidos įstatymų nustatyta tvarka išieškomos iš asmens, kuriam ši pagalba buvo teikiama.

2. Jeigu antrinė teisinė pagalba teikiama asmenims, turintiems teisę į teisinių išlaidų draudimo išmokas, kurios pagal draudimo sutartį išmokamos po to, kai išlaidos buvo patirtos, suteiktos antrinės teisinės pagalbos išlaidos teisingumo ministro nustatyta tvarka turi būti grąžintos į valstybės biudžetą ne vėliau kaip per mėnesį nuo teisinių išlaidų draudimo išmokos sumokėjimo. Grąžintinos antrinės teisinės pagalbos išlaidos neturi viršyti teisinių išlaidų draudimo išmokos. Asmuo apie gautą teisinių išlaidų draudimo išmoką ir jos dydį praneša tarnybai ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo teisinių išlaidų draudimo išmokos gavimo dienos. Jeigu asmuo negrąžina šių išlaidų, jos išieškomos įstatymų nustatyta tvarka.

3. Jeigu antrinė teisinė pagalba buvo teikiama šio įstatymo 12 straipsnio 7 punkte nurodytam asmeniui ir pasikeičia aplinkybės, dėl kurių jis buvo priskirtas prie tame punkte nurodytų asmenų, tačiau šis asmuo negali būti priskirtas prie šio įstatymo 11 straipsnio 2 dalies 1 punkte arba 12 straipsnio 6 punkte nurodytų asmenų, toks asmuo privalo per tarnybos nustatytą terminą grąžinti suteiktos antrinės teisinės pagalbos išlaidas į valstybės biudžetą. Jeigu asmuo šių išlaidų negrąžina, jos išieškomos įstatymų nustatyta tvarka.

4. Kai antrinė teisinė pagalba šio įstatymo 12 straipsnio 15 punkte nurodytu atveju buvo teikiama fiziniam asmeniui, pasibaigus bylai dėl neteisėtai išvežto ar laikomo vaiko grąžinimo pagal Hagos konvenciją, tarnyba, remdamasi šio asmens pateiktais dokumentais, įvertina, ar asmuo gali būti priskirtas prie šio įstatymo 11 straipsnio 2 dalies 1 punkte nurodytų asmenų. Teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodančius dokumentus asmuo turi pateikti tarnybai ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo bylos dėl neteisėtai išvežto ar laikomo vaiko grąžinimo pagal Hagos konvenciją

pabaigos dienos. Jeigu šis asmuo negali būti priskirtas prie šio įstatymo 11 straipsnio 2 dalies 1 punkte nurodytų asmenų, jis privalo per tarnybos nustatytą terminą grąžinti suteiktos antrinės teisinės pagalbos išlaidas į valstybės biudžetą. Asmeniui šių išlaidų negrąžinus arba per šioje dalyje nustatytą terminą nepateikus teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodančių dokumentų, antrinės teisinės pagalbos išlaidos išieškomos įstatymų nustatyta tvarka.

5. Jeigu pareiškėjas turi apmokėti 50, 70 arba 85 procentus antrinės teisinės pagalbos išlaidų, tačiau jis neatlieka pareigos laikantis proceso įstatymų nustatytų terminų ir tvarkos apmokėti 50, 70 arba 85 procentus bylinėjimosi išlaidų nagrinėjant civilines, administracines ir administracinių nusižengimų bylas, baudžiamosiose bylose pareikštus civilinius ieškinius arba 50, 70 arba 85 procentus išlaidų, susijusių su bylos nagrinėjimu, taip pat išlaidų, susijusių su dalyvavimu konstitucinės justicijos byloje ir jos nagrinėjimu, ir dėl to atitinkama byla pasibaigia nepriėmus teismo sprendimo dėl bylos esmės ar nepradedamas išieškojimas, pareiškėjas privalo per tarnybos nustatytą terminą grąžinti suteiktos antrinės teisinės pagalbos išlaidas į valstybės biudžetą. Jeigu pareiškėjas šių išlaidų negrąžina, jos išieškomos įstatymų nustatyta tvarka.

6. Šio įstatymo 11 straipsnio 5 dalyje nurodytu atveju išlaidos, susijusios su trauktino baudžiamojon atsakomybėn juridinio asmens atstovavimu, įstatymų nustatyta tvarka išieškomos į valstybės biudžetą iš atstovaujamo juridinio asmens.

7. Priteisiant antrinės teisinės pagalbos išlaidas šio straipsnio 1, 2, 3, 4 ir 5 dalyse numatytais atvejais, valstybei atstovauja tarnyba. Šio straipsnio 6 dalyje numatytu atveju išlaidos išieškomos vadovaujantis Baudžiamojo proceso kodekso 105 straipsnio nuostatomis. Antrinės teisinės pagalbos išlaidos pagal vykdomąjį dokumentą į valstybės biudžetą išieškomos įstatymų nustatyta tvarka.“

15 straipsnis. 27¹ straipsnio pakeitimas

Pakeisti 27¹ straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Mediacijos vykdymas nutraukiamas, kai paaiškėja, kad nė viena iš ginčo šalių pagal šį įstatymą neturi teisės gauti antrinės teisinės pagalbos arba kad ginčo šalis pateikė informaciją apie ginčo ar bylos esmę, savo (šeimos) turtą ar asmens pajamas, žinodama, kad ši informacija neteisinga, taip pat kai nustatomi šio įstatymo 23 straipsnio 1 dalies 3, 4, 5, 8 ir 12 punktuose nustatyti pagrindai.“

16 straipsnis. 29 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 29 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„29 straipsnis. Kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse teisėtai gyvenančių fizinių asmenų teisės gauti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą nustatymo ypatumai

Jeigu kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse teisėtai gyvenančių fizinių asmenų (šeimos) turtas ir asmens pajamos viršija Vyriausybės nustatytus turto ir pajamų lygius, tačiau jie nurodo, kad neturi galimybės atlyginti bylinėjimosi išlaidų, tarnyba privalo nustatyti, ar pareiškėjas, atsižvelgiant į jo nuolatinės gyvenamosios vietos ar vietos, kurioje pareiškėjas daugiausia gyvena, kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje pragyvenimo išlaidas, gali sumokėti bylinėjimosi išlaidas, ir turi teisę priimti sprendimą suteikti antrinę teisinę pagalbą. Tarnyba įvertina, ar pareiškėjas, atsižvelgiant į jo (šeimos) turtą ir asmens pajamas, turi teisę gauti teisinę pagalbą pagal jo nuolatinės gyvenamosios vietos ar vietos, kurioje jis daugiausia gyvena, teisės aktus.“

17 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir taikymas

1. Šis įstatymas įsigalioja 2020 m. balandžio 1 d.

2. Šio įstatymo nuostatos taikomos prašymams suteikti pirminę teisinę pagalbą, gautiems po šio įstatymo įsigaliojimo.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas